

Ne iş etseňem ynsap et...

Category: Halk döredijiliği we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 21 января, 2025

Ne iş etseňem ynsap et... TÜRKMEN RUHY: YNSAP

Ruhumyza siňen rowaýatlar: «Her iş et, ynsap bilen et...»
ýa-da bu jümläniň gelip çykyşynyň rowaýaty...

Ir döwürlerde bir adam bolupdyr, ol bütin ömrüni lütjekçilik (talañcylyk) bilen geçiripdir. Yaňky adam garrap aradan çykypdyr. Yzynda bir ogly galypdyr. Wagt geçip, lütjegin ogly jahyl çykypdyr. Onsoň ol «Näme iş bilen meşgullansamkam» diýip, parasatly bir ýaşulynyň ýanyна barypdyr hem-de öz kakasynyň lütjekçilik bilen ömrüni ötürendigini aýdypdyr.

Ýaşuly bu ýigide:

– «Ata kesbi ogla halal» diýen gürrüň bar, senem lütjekçilik ediber. Ýone her iş et, ynsap bilen et diýen gürrüni ýatdan çykarma – diýen. Şundan soň yaňky ýigit, özi ýaly ýigitlerden jemi kyrk ýigit bolup, lütjekçilik etmäge başlapdyr. Bir gün olar gumuň içinde agyr kerweni kyrk sany adamyň alyp gelýändigini görüpdirler. Kerwen düşlän wagty lütjekciler hem olaryň ýanyна baryp, kerwendäkileriň adama birini meýdana alyp çykyp, öldürmeli hem-de zatlaryny talamaly diýen karara gelýärler. Şeýle hem edýärler. Lütjegin ogly hem kerwendäkileriň birini meýdana alyp çikan hem-de öz ýanyndan pikir eden: «Men munuň alyp gelýän baýlygyny-ha bir alýan, üstesine özünü hem öldürsem – bu ynsapsyzlyk bolar» diýýär-de, kerwen eýesiniň injigini gylyjynyň ujy bilen çyzýar-da, ony öldürmejegini aýdýar. Şonda kerwen eýesi:

– Eýle bolsa biraz garaşaly, kerweniň düşlän ýerinde näme bolýandygyny göreli – diýen.

Kerwen eýeleri ýolda-yzda birden talañçalar duşup, zatlarymyzy alsalar, olar hem heläk bolsun – diýip, bir torba külçä awy garyp, ýanlary bilen göteren ekenler. Otuz dokuz lütjegin hersi kerweniň bir adamyny öldürip, goşa gelup: «Geliň indi arkaýyn naharlanalyň» diýip, yaňky awy gatylan külçelerden

iýip, olaryň otuz dokuzam heläk bolupdyr.

Kerweniň ähli baýlygy hem ýaňky ikisine galypdyr.

«Her iş et, ynsap bilen et» diýen gürrüň hem şondan galypdyr diýýärler.

Köne türkmen aňynda hatda erbet iş hem ynsaply we ynsapsyz edilip bilner diýip düşünje bolupdyr. Halk döredijiliği we rowaýatlar